

TEMA BROJA: KARDIOLOGIJA DANAS – ODABRANE TEME

-
- 125** **Uvodnik**
Alen Ružić
-
- PREGLEDNI ČLANCI**
-
- 127** **ACE-inhibitori: liječenje hipertenzije, organoprotekcija i mjere opreza**
Viktor Čulić
-
- 139** **Diuretici – puno više od terapije edema**
Kristina Selthofer-Relatić
-
- 145** **Beta-blokatori: lijekovi koji produžuju preživljavanje**
Teodora Zaninović Jurjević, Nikolina Jurjević, Sanja Matijević Rončević, Željka Rubeša Miculinić, Luka Zaputović
-
- 153** **Statinska terapija – DA ili NE: sigurna odluka u primarnoj i sekundarnoj prevenciji**
Irzal Hadžibegović
-
- 159** **Što je muškarac bez stenta? Kako dugoročno liječiti bolesnike nakon preboljelog infarkta miokarda?**
Tomislav Krčmar
-
- 167** **Fibrilacija atrijsa – najčešća postojana aritmija**
Martina Lovrić Benčić
-
- 177** **Kemoprofilaksa infekcijskog endokarditisa**
Bruno Baršić
-
- 181** **Stenoza aortalne valvule**
Jozica Šikić, Dario Gulin, Ante Pašalić
-
- 187** **Bolesnik s dispnejom**
Nikola Bulj
-
- 193** **Akutno zatajivanje srca – prehospitalno liječenje edema pluća**
Krešimir Milas
-
- 199** **Europske smjernice za zatajivanje srca 2016. – što je novo?**
Alen Ružić, Rina Dalmatin, Luka Zaputović
-
- 207** **Rezistentna arterijska hipertenzija**
Ingrid Prkačin
-
- 213** **Dijagnostika – Kako interpretirati nalaz kontinuiranog mjerenja arterijskog tlaka?**
Davor Horvat
-
- 219** **Nalaz ehokardiograma za nekardiologe – kako čitati nalaz?**
Sanja Matijević Rončević, Alen Ružić
-

227 **Prehrana i kardiovaskularno zdravlje**

Ivo Darko Gabrić

235 **Tjelesna aktivnost je lijek i za srčano zatajivanje**

Viktor Peršić

243 **Utvrđivanje i povratak radne sposobnosti nakon transplantacije srca**

Igor Grabovac, Galateja Jordakieva, Siniša Štefanac, Jasminka Godnić-Cvar

VIJESTI

249 **Znanje dostupno svima – smjernice Europskoga kardiološkog društva**

251 **Život na zelenom otoku: intervju s prim. dr. sc. Sinišom Carem**

IZ POVIJESTI MEDICINE I FARMACIJE

257 **Tečajevi o pripremi zdrave hrane u međuratnoj Hrvatskoj**

Željko Dugac, Alen Ružić

STRANICA ZA PACIJENTE

262 **Kako mjeriti krvni tlak?**

UVODNIK

Poštovane kolegice i kolege!

Suvremena je kardiologija znanost i struka, mnogima od nas životno opredjeljenje i ljubav koja daje smisao posvećenosti poslu liječnika i trajnom učenju.

Kardiologija je kao struka u Europi na iznimno visokoj razini razvoja i organizacije. Europsko kardiološko društvo (ESC) vrlo je aktivno i produktivno, potiče znanstvenoistraživačke aktivnosti, kritički klasificira znanstvene spoznaje i uključuje ih u rutinski rad. Ono potiče primjenu suvremenih tehnoloških dostignuća u medicini, a baš je po njihovu značenju kardiologija današnjeg doba prestala biti izolirana biomedicinska struka i postala istinski model integrirane primijenjene znanosti. ESC u publicističkoj i edukativnoj djelatnosti nalazi poseban interes pa osim brojnih godišnjih kongresa redovito izdaje smjernice, čini ih široko dostupnima i tako pozicionira ključnim izvorom trajne obnove znanja i unaprjeđenja kliničke prakse temeljene na dokazima.

Na ovim osnovama Europa uživa blagodati kardiologije kao polja nedvojbene stručne i znanstvene izvrsnosti. Liječnici i stručnjaci srodnih zanimanja u okrilju ESC-a imaju na raspolaganju trajnu edukaciju, a najveću korist u konačnici imaju bolesnici od najbolje moguće zdravstvene zaštite. Ne čudi stoga da kardiovaskularna smrtnost u razvijenim zemljama, pa i u Hrvatskoj, pokazuje kontinuirani trend opadanja.

Hrvatsko kardiološko društvo ravnopravna je i vrlo aktivna članica ESC-a. Zahvaljujući njegovim trajnim naporima, naša kardiološka praksa danas u većini područja stoji uz bok razvijenim europskim zemljama. Iako bi epidemiološki parametri u Hrvatskoj mogli u nekim aspektima biti znatno bolji, organizacija i rezultati postignuti u najvažnijim područjima u usporedbi s drugim europskim zemljama pokazuju da naši pacijenti uživaju blagodati dostupnosti vrhunske kardiovaskularne medicine. Rezultati studije EuroAspire IV tako upućuju na podatak da smo u europskom vrhu po abdominalnoj pretilosti u bolesnika s razvijenom kardiovaskularnom bolešću, da među njima imamo iznadprosječno visok udio pušača te da usprkos dostupnosti lijekova nedovoljno ustrajno liječimo dislipidemiju. Stoga se u periodu pred nama ključnim prioritetom čini rad na promjeni životnih navika bolesnika i globalnoj redukciji promjenjivih čimbenika kardiovaskularnog rizika. S druge strane, rezultati u području liječenja akutnog infarkta miokarda i nacionalna mreža primarne PCI, rezultati koji se odnose na liječenje najtežih oblika zatajivanja srca ili stručni i znanstveni uzlet kardiološkog sestринства te mnogi drugi dosezi svrstavaju nas ponosno

među visokorazvijene kardiologije svijeta. O postignutim razinama suvremene hrvatske kardiologije možda najbolje govori podatak da smo po transplantaciji srca u samom europskom vrhu. Zahvalnost na ovakvim rezultatima dugujemo u prvom redu Hrvatskomu kardiološkom društvu, njegovim radnim skupinama, brojnim aktivnim članovima i osobno njegovu dugogodišnjem predsjedniku, gospodinu akademiku Davoru Miličiću koji je iznimnim osobnim zalaganjem, strateškim upravljanjem i nesebičnim poticanjem razvoja hrvatsku kardiologiju doveo do razine uzorne stručne i znanstvene zajednice. Hrvatska kardiologija danas na najbolji način pridonosi zdravlju kao jednom od vodećih nacionalnih interesa, što je međunarodno priznati nacionalni doseg.

U ovim okolnostima iznimna je čast biti gost urednik tematskoga, kardiološkog broja Medicusa pred koji smo postavili zadatak da široj stručnoj zajednici donese pregled zanimljivih i važnih kardiovaskularnih tema. Odabrani tekstovi formirani su prema načelu aktualnosti i važnosti uz želju da budu primjenjivi u rutinskom radu ne samo kolega kardiologa već svih internista, specijalista obiteljske medicine, kardioloških medicinskih sestara, kardiokirurga, anesteziologa, studenata medicine i drugih zdravstvenih djelatnika čiji rad obuhvaća skrb o kardiovaskularnom zdravlju.

Posebno bismo voljeli da objavljeni tekstovi pronađu put do obiteljskih liječnika. Kolege sa specijalizacijom iz ove kompleksne i sveobuhvatne medicinske discipline u neposrednom su kontaktu s bolesnicima, najbolje poznaju njihov ukupni zdravstveni i socijalni status, komorbiditete, navike i suradljivost u liječenju. Stoga smo u odabiru tema vodili računa o zastupljenosti kardioloških bolesti, stanja i farmakoterapije koji značenjem u općoj populaciji i javnozdravstvenom ulogom zauzimaju važna mjesta upravo u radu liječnika obiteljske medicine.

Zahvaljujem kolegama koji su originalnim radovima dali doprinos u stvaranju ovog broja Medicusa te uredništvu koje je prepoznalo važnost suvremene kardiološke problematike i omogućilo nastanak ove male zbirke kardiovaskularnog znanja.

Siguran sam da će suradnici uključeni u izradu ovog broja Medicusa, baš kao i ja osobno, biti zadovoljni tek ako časopis pronađe svoj put do stručne publike i postane štivo čijem će se čitanju kolege ponovo vraćati.

S poštovanjem

gost urednik
izv. prof. dr. sc. Alen Ružić, dr. med.

MEDICUS

Broj/Number 2 Svezak/Volume 25
Zagreb 2016, Hrvatska

UDK 61 Coden: MEDCEH
tiskano izdanje ISSN 1330-013X
mrežno izdanje ISSN 1848-8315

Urednički odbor/Editorial board

Bruno Baršić, Iris Bujas, Mario Ivanuš, Mihael Furjan, Adela Kolumbić Lakoš, Dražen Kovačić, Mirjana Matrapazovski Kukuruzović, Mato Papić, Ksenija Sokol, Marina Šagud, Hrvoje Tiljak, Zlatko Trkanjec

Glavna urednica/Editor in chief

Ivana Klinar

Izdavački savjet/Editorial Council

Ivan Alerić, Josip Čulig, Diana Delić Brkljačić, Vida Demarin, Igor Francetić, Maja Jakševac-Mikša, Vlado Jukić, Ivica Kostović, Zvonko Kusić, Zdravko Lacković, Martina Lovrić Benčić, Alemka Markotić, Matko Marušić, Marko Pečina, Željko Reiner, Ante Simonić, Goran Tešović, Davorka Vrdoljak, Boris Vucelić, Niko Zurak

Lektor/Language editor

Branko Erdeljac

Lektor za engleski jezik/English language editor

Romana Pezić

Izdavač/Published by

PLIVA Hrvatska d. o. o.
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Hrvatska
PLIVA Croatia Ltd.
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Croatia

Oblikovanje & priprema/

Design & Layout
Fingere

Tisak/Printed by

Fingere tisak, Samobor

Adresa uredništva

PLIVA Hrvatska d. o. o.
Uredništvo časopisa Medicus
Prilaz baruna Filipovića 25,
Zagreb, Hrvatska
tel.: +385 1 37 20 000,
faks: +385 1 37 24 620
e-mail: ivana.klinar@pliva.com
www.plivamed.net/knjiznica/medicus

Naklada/Edition

Dva puta na godinu
5500 primjeraka

Indeksacija/Indexing

Rješenjem NEWSPD/22015/S/W
časopis Medicus je indeksiran u
EMBASE/Excerpta Medica
On the basis of the Decision
NEWSPD/22015/S/W Medicus is
indexed in EMBASE/Excerpta Medica

Godina izdavanja/Year of publication

2016.

UPUTE AUTORIMA

Časopis Medicus namijenjen je zdravstvenim radnicima, a objavljuje uvodnike, stručne i znanstvene radove, preglede, prikaze bolesnika, lijekova i metoda, osvrte, prikaze knjiga, referate iz literature i druge priloge. Radovi mogu biti napisani na hrvatskom i/ili engleskom jeziku. Uredništvo sve rukopise upućuje na obaveznu recenziju.

Upute autorima u skladu su sa zahtjevima Međunarodnog udruženja urednika medicinskih časopisa, engl. *International Committee of Medical Journal Editors* dostupnima na www.icmje.org.

Sve osobe navedene kao autori rada moraju ispunjavati ove uvjete: a) da su značajno pridonijele planiranju i izradi rada ili analizi i interpretaciji rezultata i b) da su sudjelovale u pisanju i ispravljanju rada te da se slažu s krajnjom inačicom teksta. Urednik ima pravo tražiti od autora da objasne doprinos svakog od njih. Redoslijed autora određuju dogovorno autori.

Svi kategorizirani prilozi prema bazi "Hrčak" <http://hrcak.srce.hr/> trebaju se sastojati od: *naslova* na hrvatskom i engleskom jeziku te imena i prezimena autora, ustanova u kojima autori rade (autori pišu skraćeni naslov članka do 40 slova i adresu autora za dopisivanje); *sažetka* na hrvatskom i engleskom jeziku (do 250 riječi); *ključnih riječi* (do 5 riječi); *teksta članka* (uvod, metode, rezultati, rasprava i zaključci) koji može uključivati tablice i/ili slikovne prikaze te odjeljka *literatura*. Tablice i slike moraju imati svoj redni broj i opis. Direktna reprodukcija slika i tablica iz drugih izvora obavezno valja popratiti pismenom dozvolom njihova izdavača i autora. Sve slikovne priloge treba slati kao zasebni dokument u obliku TIFF, JPG (JPEG) ili PNG, u rezoluciji od najmanje 300 DPI. Preporučuje se grafove poslati kao Excel dokument.

Uredništvo ima pravo kraćenja tekstova. Svi objavljeni članci odražavaju stajališta i mišljenje autorâ koji preuzimaju punu odgovornost za sve što je objavljeno u radu. Objavljeni materijal smije biti reproduciran uz pisanu suglasnost izdavača.

Literatura se navodi rednim brojem, prema redoslijedu citiranja u tekstu. Za časopise upotrijebite kratice iz Index Medicusa. Važno je ispravno oblikovati referencije prema uputama koje se mogu preuzeti na adresama National Library of Medicine Citing Medicine <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/bv.fcgi?rid=citmed.TOC&depth=2> ili International Committee of Medical Journal Editors Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Sample References http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html.